

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1331082/1

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב אליעזר איגרא, הרב שלמה שפירא, הרב ציון לודאילוח

המערער: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד יפית רודיטי)

נגד

המשיבה: פלונית

הנדון: אי-החלת פסק דין בעניין כנות הכריכה על עניין שהסמכות בו נשללה בהחלטה אחרת, שעליה לא הוגש ערעור, ומטעם אחר

החלטה

הבקשה לגזור מפסק הדין בעניין כנות כריכת ענייני הרכוש גם לכריכת עניין מזונות הילדים בח' בטבת התשפ"ב (12.12.2021) פסק בית דיננו בערעורו של המערער, קיבל אותו וקבע כי הסמכות בעניין חלוקת רכוש הצדדים נתונה לבית הדין הרבני.

המערער ביקש לתקן את פסק דיננו באופן שייאמר בו, כי הסמכות נתונה לבית הדין הרבני בכלל ענייני הצדדים ולא בענייני הרכוש בלבד, וטעמו עימו: החלטת בית הדין מושא הערעור קבעה כי הכריכה לא הייתה כנה, משהתקבל הערעור ונקבע כי הכריכה הייתה כנה, הרי שיש להחיל את המסקנה מכך על כלל העניינים שנכרכו ולא על עניין הרכוש בלבד. המערער גם מטעים כי גם מלכתחילה נסב הערעור על שאלת הסמכות בכלל העניינים (אף שהתיק שנפתח הוא תיק "חלוקת רכוש") כפי העולה מטיעונו לעניין כנות הכריכה, מאזכורה של כריכת יתר העניינים בכתב הערעור ומבקשה שהגיש בהמשך לתיקון ולהבהרה בעניין זה.

המשיבה מתנגדת לבקשה, ובין השאר מציינת כי בקשה דומה של המערער נדחתה בעבר – לעניין זה נעיר כבר עתה כי אין הדברים מדויקים: בשעתו לא דחה בית הדין את הבקשה אלא קבע כי המערער יוכל להעלותה בדיון, וכך אכן עשה – כן מציינת היא לטענתה בדיון עצמו כי אי אפשר לספח לערעור עניינים נוספים שלא נכללו בו מלכתחילה וכו'.

הכרעה

עיינו בדברים ובאנו למסקנה, כי אף שיש מן הצדק בחלק מדברי המערער, וכמה מטענות המשיבה אינן צודקות, מכל מקום, לגופו של עניין דין בקשת המערער¹ להידחות. ונבאר.

¹ תוקן בהתאם להחלטה מיום כ"ה בטבת התשפ"ב (29.12.2021).

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

נימוקים

א. הצדק עם המערער כי מן האמור לעניין כנות הכריכה יש לגזור, בענייננו, בנוגע לכלל העניינים הכרוכים. ונוסיף ונאמר כי הדברים אף נכונים מקל וחומר, שכן מלכתחילה הייתה אמירתו של בית הדין קמא בנוגע לכנות הכריכה מבוססת על פרשנותו לעמדת המערער בסוגיה הרכושית, אלא שמכך גזר בית הדין לכאורה את דין הכריכה כולה, ומעתה, אם בסוגיה הרכושית קבענו שיש לדחות את מסקנתו של בית הדין קמא ולקבוע כי הכריכה הייתה כנה ולפיכך הסמכות נתונה לבית הדין – על אחת כמה וכמה שיש להסיק כך בנוגע לשאר העניינים. יתר על כן: אף לו היינו מקבלים את פרשנותו של בית הדין קמא ואת מסקנתו בנוגע לשאלת הסמכות בעניין הרכושי, אפשר שלו היה המערער טוען כי אין לגזור ממסקנה זו כי גם כריכת יתר העניינים לא הייתה כנה – היינו מקבלים את טענתו.

ב. את טענת המשיבה כי אי אפשר לספח לערעור בעניין אחד גם ערעורים בעניינים אחרים – יש לדחות מן הטעם הפשוט שעמדת המערער היא, ויש בה היגיון רב לאור האמור לעיל, כי מלכתחילה נסב הערעור על כלל העניינים.

ג. דא עקא, אף על פי כן אין אנו יכולים להיעתר לבקשת המערער, ולמרות כל האמור, הרי שבניגוד להנחת המערער כי טעות סופר או השמטה נפלה בפסק דינו שבו דובר על הסמכות בסוגיה הרכושית דווקא – לא כך הדבר, פסק הדין נכתב בדקדוק ובמכוון, ובנוגע לכך הדין עם המשיבה.

וכל כך למה? כך משום ששאלת הסמכות כידוע אינה תלויה רק בשאלת כנות הכריכה אלא גם בשאלת אפשרות הכריכה.

המערער כרך בתביעת הגירושין שלו את ענייני הכתובה, הרכוש, משמורת הילדים ומזונותיהם. בית הדין אומנם קבע, לכאורה, כי כלל הכריכה אינה כנה, אולם למעשה ברור הדבר כי לא התכוון לשאלת הכתובה שהרי הכתובה היא מענייני הגירושין שבהם יש לבית הדין סמכות ייחודית שאינה תלויה כלל בשאלת הכריכה וכנותה.

ככל הנראה לא הייתה כוונה בדברים אלה גם לשאלת המשמורת, שהרי עינינו הרואות שבית הדין המשיך לדון בעניינה גם לאחר אותה החלטה ועד לאחרונה ממש. לאמור: או שטעות הסופר או ההשמטה אם הייתה, הייתה בהחלטת בית הדין קמא עצמו, ולמעשה לא התכוון לשלול מעצמו את הסמכות בכלל העניינים – ואף הצדדים הבינו כי בעניין המשמורת הסמכות – סמכותו של בית הדין היא – או שאומנם סבר בית הדין כי אין לו סמכות מכוחה של כריכה, אולם למעשה הייתה הסכמה של הצדדים לסמכותו בעניין המשמורת ומכוחה המשיך לדון. כך או כך לא הוגש ערעור מפורש ואף לא היה טעם להגיש ערעור, וכל שכן שלא לדון בו, בשאלת הסמכות בענייני משמורת הילדים.

נותרו אפוא שני עניינים: הרכוש ומזונות הילדים. פסק דינו עסק בשאלת הסמכות בעניין הרכוש; תורף הבקשה שלפנינו, לאחר שהסרנו ממנה את המוץ הנוגע לענייני הכתובה והמשמורת והותרנו את הבר בלבד, הוא אפוא לקבוע בדומה לכך גם בעניין המזונות.

וכאמור, הצדק עם המערער כי אם כריכת ענייני הרכוש הייתה כנה, כך גם ומכל שכן, בענייננו, כריכת ענייני המזונות. אלא שבעניין המזונות קבע בית הדין קמא כמה חודשים לפני ההחלטות שעליהן הוגש הערעור כי אין לו סמכות – לא בשל פגם בכריכה אלא בשל אי יכולת לכרוך את עניין המזונות הילדים. קביעתו זו של בית הדין קמא אומנם הייתה קצרה למדי, "בהעדר

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הסכמה כיום מצד האישה-האם, לפי החוק, אין לבית הדין סמכות לדון במזונות הילדים" (החלטה מב' באייר תשפ"א – 14.4.21), אך החלטה סופית היא לכל דבר ועניין.

משכך אפשר שכשם שלא התכוון בית הדין קמא באומרו כי הכריכה לא הייתה כנה ולכן נעדר סמכות הוא לכריכת ענייני הכתובה והמשמורת כאמור, כך לא התכוון כלל לכריכת ענייני המזונות (ומעתה אכן לא קשה עליו גם הקושיה "כיצד הסיק מאי כנות כריכת ענייני הרכוש, לשיטתו, כי נעדר הוא סמכות גם ביתר העניינים?" שכן אכן לא כך הסיק, אלא שלא דקדק בלשונו). לחלופין, אפשר כי התכוון אכן לקבוע את חוסר הכנות גם בסוגיית המזונות, אלא שהיה זה רק בבחינת טעם נוסף, שגם אם יתבטל כפי שעולה בהכרח ממסקנת פסק דיננו – אין בכך כדי לבטל את ההחלטה שקדמה לו וששללה את הסמכות מטעם אחר.

אין אנו אומרים כי החלטתו של בית הדין קמא כי "בהעדר הסכמה כיום מצד האם, לפי החוק, אין לבית הדין סמכות לדון במזונות הילדים" – צודקת היא כשלעצמה, אדרבה: ניתנו לא מכבר פסקי דין של בית דין זה העומדים בניגוד לקביעה זו, אולם אומרים אנו גם אומרים כי המערער לא הגיש עליה ערעור סמוך ונראה לנתינתה, ושעה שהגיש את ערעורו על ההחלטות המאוחרות לה, אלה שבעניינין קיבלנו את ערעורו, כבר חלף עבר המועד להגשת הערעור עליה.

לא זו אף זו, אף באותו ערעור שהגיש לא טען המערער דבר בנוגע לקביעה עקרונית זו של בית הדין קמא אלא אך ורק בנוגע לשאלת הכנות של כריכתו.

תוצאת האמור היא כי אף שקבענו בפסק דיננו כי הכריכה כנה הייתה, לא קבענו – ובמכוון לא קבענו – כי הסמכות בענייני המזונות נתונה אף היא לבית הדין הרבני, שכן על ההחלטה ששללה סמכות זו מטעם אחר, לא מטעם חוסר הכנות, לא הוגש ערעור במועד ולמעשה אף לא לאחר המועד, ואין צריך לומר שלא הוגשה לאחר המועד בקשה להרשות את הערעור למרות חלוף המועד, החלטה זו – נכונה או שגויה – חלוטה היא זה מכבר, ודינה של הבקשה לבטלה במסגרת פסק דיננו שבערעור על ההחלטות האחרות – להידחות.

ד. מאחר שדחיית הבקשה אינה, בעיקרה, מן הטעמים שהעלתה המשיבה, ומאחר שכשם שייתכן שניסה המערער להטעותנו בבקשה זו שבה התעלם מההחלטה המוקדמת של בית הדין קמא, כך ייתכן שניסתה המשיבה להטעותנו שבהצגת הדברים כאילו לא עלה עניין המזונות בדברי המערער בשלב מוקדם יותר או כאילו בקשה קודמת שלו בעניין זה "נדחתה" – אין אנו מוצאים לנכון להשית הוצאות על המערער בגין בקשה זו.

היתר פרסום

החלטה זו מותרת בפרסום בהשמטת פרטיהם המזהים של הצדדים.

ניתן ביום כ"ד בטבת התשפ"ב (28.12.2021).

הרב ציון לודאילוז

הרב שלמה שפירא

הרב אליעזר איגרא

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה